

El rol dels professionals de la comunicació i la necessitat de la creació de l'APCA

Marc SEGALÉS i DALMAU

Per poder parlar del rol dels professionals de la comunicació del país és imprescindible abordar el paper dels mitjans de comunicació i la importància de la premsa, com de forma genèrica se'ls coneix, una importància cabdal i fonamental en qualsevol estat democràtic. I és que la salut del quart poder, com Edmund Burke va batejar la premsa per l'extraordinària influència que exercia en els anys previs a la Revolució Francesa, és un dels indicadors de la qualitat democràtica de qualsevol estat.

Els mitjans de comunicació, fidels a la seva raó de ser, informen, sí, però a la vegada exerceixen d'element controlador dels altres tres poders –executiu, legislatiu i judicial– que conformen un estat democràtic. I per si no fos prou, la premsa és sense cap mena de dubte el gran motor del que coneixem com a opinió pública ja que, malgrat que no són els mitjans en si els que la creen, sí que ajuden a conformar-la. Es pot dir, per tant, que els mitjans de comunicació, i per extensió els seus professionals, ajuden a crear consciència, i portant a terme la seva tasca informativa aporten també el seu granet de sorra a la formació dels ciutadans, a la vegada que contribueixen a fer una societat més plural i amb ciutadans més responsables.

Això pren especial rellevància en un país com Andorra, petit però enormement complex si tenim en compte la diversitat d'orígens dels seus ciutadans i on el poder és en mans d'una minoria. És per això que el paper de la premsa i dels professionals de la comunicació és encara més important aquí, perquè, al marge de les funcions que els són pròpies, exerceixen com a element de cohesió social, ja que ajuden a fomentar en bona part de la població immigrada un sentiment i una consciència de pertinença a una realitat.

I és aquesta enorme projecció social dels mitjans i dels seus professionals la que a la vegada pot posar en risc la mateixa professió periodística. La informació és poder i per això, i més enllà dels interessos empresarials de les empreses periodístiques, els mitjans i els professionals de la comunicació estan sotmesos, d'una manera o d'una altra, a les pressions de tots aquells –governos, institucions, empreses, entitats bancàries– que en certa manera pretenen influir-hi.

En un moment de dificultats com l'actual, a Andorra però també arreu, i no només per la situació de crisi econòmica sinó també per la crisi i el qüestionament dels valors tradicionals, reivindicar el paper dels mitjans de comunicació i de la professió periodística és més important que mai, ja que són els únics que poden garantir el dret dels ciutadans a estar informats.

Per tot això, i malgrat que des d'alguns sectors de la societat es consideri que tot això dels col·legis professionals és una simple qüestió gremial, que són òrgans tancats i obsolets, era necessari que els professionals de la comunicació del país s'unissin i s'organitzessin mínimament per defensar els seus interessos i per vetllar per l'ètica professional. I és que la revolució de les noves tecnologies i l'explosió de les xarxes socials han comportat la multiplicació de les opcions dels ciutadans per accedir a tot tipus d'informació, no sempre contrastada. Cal tornar a reivindicar aquí el paper del professional de la comunicació i de la seva bona pràctica, perquè no val qualsevol per exercir el periodisme.

I és precisament un col·legi professional qui millor pot avalar, promoure i promulgar les bones pràctiques de la professió, en un moment en què, citant paraules del degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Josep Maria Martí, «més que mai cal fer de periodista, ser més periodista i fer més periodisme que mai».

Parlava fa un moment de l'enorme complexitat del país i, naturalment, els mitjans de comunicació no se n'escapen. Després de més de vint anys d'un intent fracassat i de tres intents més posteriors amb el mateix resultat, i davant el fet que els professionals de la comunicació eren gairebé l'únic col·lectiu del país no organitzat, una trentena de professionals dels diferents mitjans de comunicació del país van impulsar fa dos anys i mig la creació de l'Associació de Professionals de la Comunicació d'Andorra (APCA), que va quedar oficialment constituïda l'abril de 2012. Malgrat la voluntat de constituir-se com a col·legi professional, el fet que més del 90% dels professionals de la comunicació del país no siguin nacionals fa, amb la legislació actual, inviable aquesta opció, de manera que s'opta per l'opció d'associació professional.

Neix així l'APCA amb la voluntat, tal com consta en els seus estatuts, de:

- Defensar els drets i protegir els interessos de la professió periodística i de la comunicació, vetllant pel seu compliment.
- Promoure la formació professional i tècnica dels professionals de la comunicació i proporcionar sinergies i intercanvis entre les persones interessades en la comunicació d'Andorra i la resta del món.
- Fomentar l'esperit de solidaritat entre tots els professionals de la comunicació, per sobre de les seves opcions personals.
- Fomentar i promoure els valors de la democràcia, en un sentit global, considerant que són la base imprescindible per al desenvolupament de la tasca periodística en condicions òptimes en qualsevol societat.
- Fomentar i promoure el llenguatge no sexista en tots els àmbits d'actuació de l'associació.
- Representar dins el seu àmbit els professionals associats en totes les ordres legals, socials, administratives, judicials, etc.
- Ser el punt de trobada per a les persones interessades en la comunicació, oferint-los assessorament i formació.
- Vigilar i promoure activament el dret a la llibertat d'informació i expressió garantides per la Constitució andorrana a tots els ciutadans.

- Vetllar per l'ètica professional, que inclou el respecte degut als drets de les persones en el límit constitucional de les llibertats esmentades en l'apartat anterior.

No hi ha dubte que no serà una tasca fàcil. L'Associació de Professionals de la Comunicació d'Andorra neix en un moment complicat per la crisi econòmica i de la qual també n'és víctima el sector. El tancament de mitjans i les retallades de plantilla, que també han arribat als mitjans de comunicació del país, són un risc per a la pràctica correcta de la professió. L'APCA tot just comença a caminar, però ho fa amb la voluntat ferma de defensar i dignificar una professió que, malauradament, massa sovint ha estat menystinguda.

Marc SEGALÉS I DALMAU,
periodista i president de l'Associació de
Professionals de la Comunicació d'Andorra